

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاښد تن من مېباد بدین بوم ویر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

محمد اسحاق برکت
ویرجینیا - امریکا
۱۲ اپریل ۲۰۰۹

بیانید پښتو بیاموزیم

دوهم لوست

(درس دوم)

د درس گذشته (لومړی لوست) الی عدد ۲۰ (شیل) را موختیم و حال آنها را خوب تلفظ کرده میتوانیم درین درس (دو هم لوست) بقیه آن اعداد را به قرار ذیل تعقیب میکنیم:

- ۲۱ - یو ویش
- ۲۲ - دوه ویش
- ۲۳ - درې ویش
- ۲۴ - څلور ویش
- ۲۵ - پنځه ویش
- ۲۶ - شپږ ویش
- ۲۷ - اوه ویش
- ۲۸ - اته ویش
- ۲۹ - نه ویش

طوری که در بالا ملاحظه میفرمائید با ایزاد پسوند (و روستاری) ویش به تعقیب اعداد اصلی ساده (اصلی یا بنسټیز ساده عددونه)، اعداد تا ۲۹ را میتوانیم بخوانیم.

در زبان گفتاری (محاوروی) و حتی کتابی ۲۳ و ۲۴ (درویش با دال مکسور و څلور ویش با فتحه اول و کسره دوم) که غلط نیست نیز تلفظ میشود و اما در کتابت بایست دستور زبان رعایت گردد.

یک یاد آوری معلوماتی: مردمان بی بضاعت و نادار مگر شجاع و دلاور اطرافی و دهاتی ما در مناطق پښتون نشین که هنوز پسوند (و روستاری) و احتمالاً پیشوند (مختاری) را نمیشناختند، تسمه چرمی، لته ئی و یا پشمی را که پالان حیوانات بار بُر مثلاً الاغ و قاطر را از پیش لغزیدن به طرف شانه و گردن حیوان ممانعت میکرد، و روستاری میگفتند.

– بخاطر داشته باشیم که بسیاری از هموطنان دری زبان من (**میخ**) بمعنی روی را که با کسر میم و سکون خ تلفظ میشود با ضمه میم یعنی (**مُخ**) تلفظ میکنند که کاملاً غلط است و نباید چنین تلفظ شود.

۳۰ –	دېرش
۳۱ –	یو دېرش
۳۲ –	دو دېرش
الی ۴۰ به همین منوال	
۴۰ –	څلوېښت
۴۱ –	یو څلوېښت
۴۵ –	پنځه څلوېښت
الی ۵۰ به همین صورت	
۵۰ –	پنځوس
۵۱ –	یو پنځوس
۵۷ –	اوه پنځوس
الی ۶۰	
۶۰ –	شپېته
۶۶ –	شپږ شپېته
الی ۷۰	
۷۰ –	اویا
۸۰ –	اتیا
۹۰ –	نوي
۱۰۰ –	سل
۱۰۱ –	یو سل او یو
۱۰۲ –	یو سل او دوه
۱۰۷ –	یو سل او اوه
۱۰۹ –	یو سل او نه
۱۲۰ –	یو سل او شل
۱۵۰ –	یو سل او پنځوس
۱۸۰ –	یو سل او اتیا
۱۹۰ –	یو سل او نوي
۱۹۱ –	یو سل او یو نوی
۱۹۹ –	یو سل او نه نوي

اعداد از ۱۰۰ به بالا الی ۱۹۹ در زبان محاوره حتی در نوشته ها به گونه (**یو سلو یو – یو سلودوه** – **یوسلو پنخوس** - **یوسلو یونوي او....**) خوانده و نوشته میشود که حکم صحیح و غلط بودن این دو نوع نوشته و تلفظ که کدام یک درست است و یا هر دو ، از حیثه و حوزه صلاحیت این قلم بیرون است.

۲۰۰ –	دوه سوه (با فتحه س ، و - و سکون ه)
۲۰۱ –	دوه سوه او یو
۲۰۳ –	دوه سوه او درې
۲۲۰ –	دوه سوه او شل
۲۲۱ –	دوه سوه او یو یشت
۲۷۰ –	دوه سوه او یا
۲۷۱ –	دوه سوه او یو او یا

دوه سوه اتيا	۲۸۰ -
دوه سوه نوي	۲۹۰ -
دوه سوه او نه نوي	۲۹۹ -
دری سوه يا درې سوه	۳۰۰ -
دری سوه او يو	۳۰۱ -
څلور سوه	۴۰۰ -
څلور سوه او پنځه پنځوس	۴۵۵ -
څلور سوه اتيا	۴۸۰ -
څلورسوه او شپږ اتيا	۴۸۶ -
پنځه سوه	۵۰۰ -
شپږ سوه	۶۰۰ -
نه سوه	۹۰۰ -
نه سوه او نه نوي	۹۹۹ -
زر	۱۰۰۰ -
يو زر او يو	۱۰۰۱ -
يو زر او شل	۱۰۲۰ -
يو زر او دوه سوه پنځوس	۱۲۵۰ -
يو زراو اوه سوه او شپيته	۱۷۶۰ -
يو زر او اته سو او شپاړس	۱۸۱۶ -
دوه زره	۲۰۰۰ -
پنځه زره	۵۰۰۰ -
شپيته زره	۶۰۰۰ -
نوي زره	۹۰۰۰ -
سل زره	۱۰۰۰۰ -
سل زره او دوه سوه پنځوس	۱۰۰۲۵۰ -

اميد است در باره اعداد مطلق يا اصلی روشنی کامل انداخته شده باشد و از آن آموزندگان عزيز چیزی بياموزند.

قسمت باقیمانده این سلسله را در آینده تقدیم خواهیم کرد.

د دې لړۍ پاتې برخې به په را تلونکي کې وړاندې شي.

کورنۍ وظیفه (ډنډه) وظیفه خانګي:

- دغه هندسی عددونه په تورو ولیکئ این اعداد هندسی را به حروف بنویسید ؟

۷ - ۱۳ - ۳۹ - ۵۲ - ۹۸ - ۱۲۵ - ۲۳۷ - ۳۶۷ - ۵۸۲ - ۸۱۴ - ۱۳۷۸ - ۶۷۱۴ -

- دغه عددونه په هندسي شکل ولیکئ این اعداد را به شکل هندسی آن بنویسید؟

- شپږ - دیر لس - نه ویش - پنځه شپيته - اته اتيا - اوه نوي - یوسل اودوه ویش -

دری سوه اتيا- پنځه سوه اوپنځه - اته سوه او نه نوي- یوزر او شپاړس *